No. 1250 | Zaterdag 14 December 1907. | 24ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.20,

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 13 December

ONZE BEGROOTING

IN DE

Tweede Kamer.

(*Handelingen*).

De algemeene beraadslaging wordt geopend.

De heer van Kol: Mijnheer de Voorzitter! Als men de houding van de Nederlandsche Regeering en het Nederlandsche Parlement tegenover Curaçao nagaat, bestaat er geen reden tot klagen. Nederland heeft alles gedaan, wat haar hand te doen vond.

Telkenmale wanneer met gegronde reden geld werd gevraagd om in die noodlijdende kolonie den oeconomischen toestand te verbeteren, is daaraan gehoor gegeven. Wat zijn nu de resultaten van de ruime wijze waarop Nederland die kolonie heeft trachten te helpen? Heeft men systematisch volgens een vast plan gehandeld? Is — nu men reeds jaren heeft geholpen — wat verricht is, geslaagd? Ik zou daarover geen gunstig oordeel kunnen vellen. Bestaat er een vast plan? Wij weten het niet en hebben het nooit kunnen vernemen. Het schijnt wel eens, dat men eigenlijk maar in den blinde tracht te helpen, dat men niet eens weet, wat men precies wil; nu dit dan dat wordt onder hand genomen en spoedig weer nagelaten.

Toch, Mijnheer de Voorzitter, zal die tijd van handelen naar een vast stelsel moeten komen; voor de voorbereiding heeft men allen tijd gehad. Reeds 4 jaren geleden, bij het Voorloopig Verslag van de begrooting van 1904, werd er een nota opgemaakt, waarin talrijke maatregelen voor hulp aan elk der zes eilanden in overweging werden gegeven. In de Memorie van Antwoord van den toenmaligen Minister van Koloniën werden beloften in die richting gedaan, en in de meeste gevallen toestemming verleend, om daaraan een begin van uitvoering te geven. Doch terwijl men dien leidraad al of niet aangevuld, had moeten volgen, is er tot heden nog bitter weinig bereikt.

Wat de vischvangst betreft, werd een onderzoek ingesteld door een der bekwaamste deskundigen van ons land. Wij kregen een merkwaardig rapport. waarin talrijke en voor zoover ik beoordeelen kan nuttige voorstellen worden gedaan, maar nu men eindelijk zou moeten beginnen en een geschikt persoon voor de uitvoering noodig is, brengt men op de begrooting een post „pro memorie". Terwijl het eveneens dringend noodzakelijk is om over een deskundige te beschikken om den landbouw, die er nog zeer primitief is, te verbeteren, heeft men zoo iemand gevonden, doch nu is zijn positie zoo in de lucht hangend, dat het niet onmogelijk is, of ook die deskundige zal verdwijnen en eenmaal een post tot bevordering van den landbouw als „memoriepost" op de begrooting verschijnen

Wat de dammen betreft, Mijnheer de Voorzitter, heeft men eindelijk — in het begin heeft men misgetast, al werd het officieel niet rondweg erkend — het goede stelsel gevolgd, zooals dat in de bijlagen van dit Koloniaal Verslag van 1807 is toegelicht. Doch eenmaal tot den bouw van die dammen besloten, en dat werk gedeeltelijk voltooid, zal men nu eens gaan „overwegen" hoe voor het behoorlijk onderhoud daarvan te zorgen. Is dat niet wat erg? Laat datgene doen, wat voor de hand lag, dat reeds dadelijk had moeten geschieden.

Het opleiden van loodsen te Saba is ook een oude vraag. Die menschen worden als het ware als zeeman geboren, en zijn uitnemend voor loods geschikt. Tal van Sabianen vindt men bij New-York in de havens, maar door gebrek aan opleiding bekleeden zij ondergeschikte rangen. Ook daarover kan noch de Minister, noch het Gouvernement „een oordeel vellen." (Memorie van Antwoord blad. 7.)

Terwijl men, Mijnheer de Voorzitter, tot nu toe bijna uitsluitend gelet heeft op het eiland Curaçao, heeft men voor Aruba en de andere eilanden, waar op elk gebied voor handel, landbouw, nijverheid en scheepvaart nog veel te doen is, volgens de toelichting van art. 27a, „nog geen vaste plannen."

Is dat een wijze van werken om, waar de noden zoo hoog gestegen zijn, daarin op afdoende wijze zoo spoedig mogelijk verbetering te brengen?

Het doel moet toch zijn de bestaande cultures te verbeteren en te trachten nieuwe te vinden. In hoeverre men in die richting werkzaam geweest is, laat ik nu daar; maar er is tot heden nog bitter weinig geslaagd, en toch — ik weet, dat dit door andere Kamerleden zal worden toegelicht en kan er dus overheen glijden, — er is bij de speciale cultures in dergelijke dorre en droge gewesten vereischt heel wat te doen en heel wat te leeren elders, vooral in de droge streken der westkust van Noord-Amerika. Men zal dan moeten zoeken naar planten, die in die dorre streken kunnen groeien, dus smalbladerige planten met leerachtige opperhuid en harde droge weefsels. Ook zijn in elk geval er veel cactussen, zooals men in elk wetenschappelijk tijdschrift kan lezen, waarvan de vruchten, de vijgen, zeer goed eetbaar zijn en waarmede op Curaçao, in dat cactus-land bij uitnemendheid, met veel kans op succes proeven zijn te nemen.

Tot heden is men vaak bij het nemen van proeven om den landbouw op te heffen, niet gelukkig geweest In de Memorie van Antwoord werd er aan herinnerd, dat er tijd noodig is om de uitkomsten te kunnen beoordeelen en dat wij nog altijd zijn in het tijdperk der proefnemingen. Voor een deel is dat waar, maar toch mag men zich niet ontveinzen, dat bij een beter doordachte voorbereiding en vooral door gebruik te maken van de ervaring in andere droge streken opgedaan, men niet die talrijke mislukkingen zou hebben gehad, die thans te boeken vallen.

Men heeft getracht den Seinpostheuvel te reboiseeren, maar er is niets van terechtgekomen. Waarom? De Gouverneur antwoordt eenvoudig, omdat men aan den verkeerden kant is begonnen en geplant heeft aan de windzijde in plaats van benedenwinds.

Men heeft boomen geplant langs de wegen. Dit is eveneens een failure gebleken, wat iedereen vooruit had kunnen voorspellen. Immers men had geen nieuwe ontdekkingen gedaan op dit gebied, geen boom gevonden die den wind en dit droge klimaat kon doorstaan; en de ervaring van vroeger jaren had tot waarschuwing moeten strekken.

Tegen het vernielen van den divi-diviboomen op Aruba om die als brandstof te gebruiken, heeft men evenmin tijdig afdoende maatregelen genomen.

Het is dan ook een hard oordeel van den Kolonialen Raad op Curaçao, dat ondanks de uitgaaf van f 86000 voor proefnemingen men „geen stap verder op landbouwgebied is gekomen." Een hard woord, dat ik niet gaarne zou onderschrijven, daar men ook uit fouten leering kan trekken, maar wel meen ik, dat men door voorzichtiger optreden met hetzelfde geld meer had kunnen bereiken.

Een feit slechts zal binnenkort waarschijnlijk die bewering weder bevestigen.

Men wil op Curaçao tabak planten en nu kunnen alle deskundigen reeds voorspellen, dat daarvan waarschijnlijk niets te recht zal komen. Daar waar het wel kan gebeuren, neemt men de proeven niet. In vorige eeuwen was de tabak van St. Eustatius beroemd, duizenden kilogrammen werden uitgevoerd, men vindt de tabak overal nog in het wild groeien. Daar had men proeven moeten nemen, doch men neemt ze op Curaçao waar men wis en zeker van weet dat zij niet slagen zullen. Hebben de machthebbers in Curaçao wel genoegzame kennis van de koloniale toestanden? Ik vrees van neen. Men weet bijv. alleen hoeveel regen per dag valt, terwijl men — voor de constructie der dammen, enz. — juist weten moest hoeveel regen als maximum er per kwartier of uur valt; van den stand van het ondergrondswater, de verdamping van den vochtigen bodem weet men evenmin wat noodig is, enz.

Ik geloof dus te mogen beweren, dat, indien de Gouverneur zich beter op de hoogte had gesteld van de toestanden van land en volk en wanneer hij bekend ware geweest met de behoeften op het gebied van onderwijs, hij omzichtiger zou zijn opgetreden dan nu is gebleken. Had de Gouverneur zich bij zijn aankomst in de kolonie eerst toegelegd op de kennis van de met de Nederlandsche zoo geheel verschillende toestanden, dan zou de onverkwikkelijke geschiedenis met de onderwijswetten wel niet zijn voorgevallen. Ik vrees verder, dat de Gouverneur niet genoegzaam overleg pleegt met de personen, die het land kennen, die met de bevolking zijn opgegroeid en hem dus meermalen van advies hadden kunnen dienen, de leden van den Kolonialen Raad en andere Curaçaonaars. Men zou wenschen, dat het anders ware. Want het kan niet worden tegengesproken, dat het vertrouwen in den tegenwoordigen Gouverneur geschokt is. Wil men vertrouwen hebben in de Regeering bij haar pogen om den landbouw te verbeteren, dan is goede wil niet voldoende, maar de bekwaamheid om aller medewerking te verkrijgen, absoluut noodig.

Elke koloniale Regeering moet steeds het vertrouwen trachten te winnen van de geheele bevolking, zoowel van den gegoeden als van den kleinen man.

Zal men het vertrouwen van den kleinen landbouwer niet verliezen, ja wellicht zijn wrok opwekken, ten gevolge van het al te streng fiscaal optreden bij de inning van de belastingen voor de domeingronden, in het afgeloopen jaar op Curaçao? De kleine boertjes waren sinds 1892 achterstallig in de betaling van de belastingen tengevolge van de droge jaren en permanente misoogsten; voldoende redenen dus om niet te kunnen betalen.

Men was f 13 000 ten achter, had veel gebrek geleden, en nu heeft men het eerste jaar het beste, waarin men een goed regenjaar gehad heeft en redelijken oogst. gebruikt om dadelijk van de achterstallige belastingen een bedrag van f 5200 te innen. Is dit niet wat hard? Indien ik mij niet vergis, zijn zelfs dergelijke schulden volgens het Burgerlijk Wetboek, na 5 jaar verjaard en toch heeft men belastingen van 14 en 15 jaren geleden geïnd. Ik vraag nog eens: is dit billijk is dit verstandig?

Waar men zeer zeker onverstandig is opgetreden, dat is bij de quaestie van de gouvernements-grondconcessie op Aruba en Bonaire.

Sedert jaren, soms 30—40 jaar, ja een eeuw lang had de bevolking die gronden als haar eigendom beschouwd. Zij had putten gegraven, boomen geveld, den grond nagelaten aan de kinderen, meermalen zelfs grondstukken door de autoriteiten in het openbaar laten verkoopen; in één woord, men beschouwde zich vrijwel als eigenaar van den grond, die door het Gouvernement in concessie was afgestaan.

Nu komt eensklaps als een donderslag uit helderen hemel de draconische bepaling van den Gouverneur, waardoor alle rechten die zij meenden te hebben worden geschrapt, en zij worden gedwongen om nieuwe huurcontracten daarvoor in de plaats te nemen. Terwijl men meende zoo niet eigendoms- dan toch permanent gebruiksrecht te bezitten wordt nu eenvoudig verklaard dat dit niet zoo is. Ik hoop nu maar, dat men de overtuiging van de menschen dat zij zulke rechten hadden, eenigszins zal eerbiedigen, en zooveel mogelijk met zachtheid zal optreden, ten einde den harden maatregel niet al te gestreng te maken. Moge bij de Regeering hier minder het rechtersgevoel dan het rechtvaardigheidsgevoel spreken

Het gebrek aan water en de *waterverschaffing*. Deze hangt in Curaçao niet alleen af van het maken van dammen, doch vooral van het bewaren van water in den ondergrond: heeft men daarvoor wel altijd de goede richting ingeslagen? In de officieele stukken wordt dit wel beweerd, maar ik heb hier voor mij een schrijven uit die streek, waarin wordt verklaard — het is een schrijven van een paar jaar oud —, dat de schrijver het niet eens is met de wijze van aanleg van groote dammen, zooals dat toen geschiedde. De schrijver zegt:

„Evenwel kunnen wij u als onze meening mededeelen, dat wij het niet eens zijn met de wijze van aanleg der *groote* dammen zooals die hier thans volgens gouvernementsvoorschriften geschiedt. Wij zijn het wel eens met de opvatting dat er op Curaçao terreinen zijn waar groote, en andere terreinen, waar kleine dammen worden vereischt, maar wij wenschen de groote dammen zoo te zien aangelegd, dat niet al het water, wat kan worden tegengehouden stroomopwaarts van den dam moet blijven staan, maar ook direct zal kunnen worden aangewend voor irigatie van het terrein gelegen benedenstrooms van den dam. En dit gebeurt tot nog toe hier niet, zoodat aan de eene zijde te veel water staat om te planten en waardoor, zelfs de divi-diviboomen, die beslist dood gaan bij te veel vocht, sterven, terwijl het land aan de andere zijde van den dam van het overtollige water niet geniet of althans niet voldoende geniet."

„Hoofdstuk III van uw artikel over *onderaardsche reservoirs* schijnt mij met betrekking tot Curaçao van groot belang. door mij genoemde zoutwaterbekkens zouden mogelijk in dergelijke reservoirs kunnen worden herschapen. Een geheel in de kalkrots zich bevindend bekken en waarvan men de grootte nog niet onderzocht, is mij bekend, Dit heeft een opening. welk feit tot de ontdekking er van heeft geleid, daar geiten en schapen in droge tijden er gebruik van maken. Als waarschijnlijk mag wel worden aangenomen, dat er meer zulke *bassins* zijn, maar niet van buiten toegankelijk. Een onderzoek daarnaar zoude misschien verrassende resultaten opleveren."

Wat de cultures betreft, vrees ik. dat men in de toekomst niet veel vooruitgang zal kunnen constateeren, daar men nuttige maatregelen niet nemen wil. Op pag. 5 van de Memorie van Antwoord leest men, dat het voornemen niet bestaat om van bestuurswege een modelplantage in het leven te roepen, omdat het twijfelachtig is of zulk een onderneming wel winst zou opleveren, en „bemesting- en grondbewerkingsproeven op de particuliere plantages kunnen geschieden. Zeer zeker, maar niet zoolang men niet een voldoend toezicht heeft en daarop kan houden. Zou het dus niet voor de hand liggen dat de Regeering, zij het ook op kleine schaal, een proef nam met zelf een platage, bijv. een verlaten plantage. in beheer te nemen en daar op het gebied der practijk de bewijzen te leveren, in welke richting men zou moeten voortgaan. Ook voor de veeteelt acht de Minister een modelplantage onnoodig, omdat „het houden van groot vee niet mogelijk is wegens het dikwijls voorkomen van schaarschte aan veevoeder en drinkwater."

Wanneer men echter beter zorgt voor de watervoorziening kan het houden van groot vee wel degelijk toenemen, vooral op St. Eustatius. Ook voor klein vee is een modelplantage niet noodig, zegt de Minister, „omdat iedereen van het nut van klein vee is overtuigd". Zeker," maar men is ook overtuigd, dat het verbasterde ras van geiten, schapen. enz. moet en kan verbeterd vorden.

De Maatschappij van Nijverheid heeft enkele fokdieren ingevoerd, maar dat is onvoldoende om een afdoenden verbetering van den veestapel tot stand te brengen Ik zal nu niet verder over den landbouw spreken; andere leden, meer deskundig op dit gebied, zullen dit nog wel doen. Bij art. 21 zal ik echter nog nader terugkomen op de houding door den Minister en den Kolonialen Raad aangenomen tegenover den landbouwdeskundige, die nog altijd tijdelijk is aangesteld, en van het antwoord van den Minister zal het afhangen of ik genoodzaakt zal zijn al of niet een amendement in te dienen.

En wat de vischvangst aangaat, bij art. 26 kan ik daarover spreken. Wat de Mijnwet betreft zal ik met een bespreking daarvan wachten, tot het antwoord van den Minister op het betrokken wetsontwerp ons heeft bereikt.

Ik wil er nu alleen dit van zeggen, dat het onder een flink bestuur onmogelijk were geweest door den onwil van één man, zooveel rijkdommen zoo lange jaren ongebruikt te laten liggen. Wat meer energie in deze ware Regeeringsplicht geweest.

En dan een teere quaestie, die ik het vorige jaar heb vermeden, hopende, dat zij vanzelf wel zou worden opgelost; maar die wij thans onder de oogen moeten zien: de verhouding van den Gouverneur tot den Kolonialen Raad. In deze Memorie van Antwoord wordt die verhouding nog altijd rooskleurig geschilderd. Conflict is er niet, alleen „verschil van inzicht." Ik geloof dat die beide zaken vrijwel synoniem zijn, dat de een zachter uitdrukt, wat de ander duidelijker mededeelt. Doch men vergete niet de talrijke gevallen. waarin het verschil van inzicht tot een conflict heeft geleid: detacheering van ambtenaren; verdeeling van het districtsbestuur; aanstelling van een landbouwdeskundige; ambachts- en gewoon lager onderwijs, enz. In al die gevallen, ondanks de Gouverneur tot een paar malen toe dergelijke posten op de begrooting bracht, heeft de Koloniale Raad ze geschrapt. Dat is toch wel iets meer dan verschil van inzicht.

Bij de bespreking van het wetsontwerp waarbij het geheele belastingstelsel moet worden gereorganiseerd, zal men nieuwen strijd zien outstaan, Wie hiervan de schuld is, kunnen wij van hieruit niet beoordeelen, maar het bureaucratisch karakter van het bestuur oefent daarop zeker invloed uit. De Gouverneur is een „manusje van alles." Hij moet van alles verstand hebben, wordt overal voor gebruikt. moet zich in de onmogelijkste détails mengen. heeft een heirleger van ambtenaren, die alle zelfstandigheid missen en eenvoudig zijn bevelen moeten uitvoeren; en hierdoor krijgt men het meest bureaucratische bestuur, dat men zich denken kan. Wil een passagier op een vaartuig buiten Willemstad landen, de Gouverneur moet een besluit nemen; wil men een lijk opgraven om het te vervoeren, de Gouverneur moet er zijn tijd aan geven; moet een leerplan worden gewijzigd of lesuren verzet, de Gouverneur moet beslissen; moet een politieagent worden verplaatst, een gouvernementsbesluit is noodig, en dergelijke zaken meer.

Dit maakt het onmogelijk voor een man, die toezicht moet houden op zes ver uiteenloopende eilanden, om behoorlijk zijn bestuurstaak te vervullen, als hij in beslag wordt genomen voor dergelijke beuzelarijen.

Ook is door het bureaucratisch karakter het gansche apparaat van het bestuur veel te duur geworden. Ik herinner aan het groot aantal hoogbetaalde ambtenaren met dure pensioenen en zware verloftraktementen. Er zou zelfs met de tegenwoordige regeling heel wat kunnen bezuinigd worden.

De procedure bij strafzaken bijv. is onpractisch door de talrijke noodelooze formaliteiten; waarschuwen en innen van belasting gaat zoo omslachtig mogelijk: stapels papier worden uitgegeven voor be-

treffelijk geringe sommen. De pensioenregeling van renteloze voorschotten zijn zoo onpractisch mogelijk in elkaar gezet, waardoor veel nutteloos geschrijf en vele ambtenaren noodig zijn.

Zou men die hooge ambtenaren niet meer zelfstandigheid kunnen geven, niet meer decentralisatie kunnen toepassen, zooals wij hopen, dat in Oost-Indië steeds meer zal geschieden? En zou hier door een werkelijke flinke samenwerking, te goeder trouw, tusschen Kolonialen Raad en Gouverneur niet heel wat te bezuinigen zijn? Hangt het van den Gouverneur af, dan blijven wij nog jarenlang met dit ambtenaarspersoneel opgescheept. Die ambtenaren zullen zeggen, dat hun organisatie zoo zuinig mogelijk is; maar de mannen van den Kolonialen Raad, die den toestand kennen en van kindsbeen af daar zijn opgegroeid, kunnen beter dan de Gouverneur en de Nederlanders beoordeelen, of niet hetzelfde, liefst vereenvoudigde, werk door minder en goedkooper ambtenaren kan worden gedaan.

Hun samenwerking alleen zal een hervorming mogelijk maken. Ook zou men in dezelfde richting van decentralisatie gaande, meer zelfbestuur moeten geven aan de eilanden. Op elk van de eilanden is een gezaghebber, tevens ambtenaar van den burgerlijken stand en den voorzitter van den raad van justitie, soms van den landraad, en kantonrechter. Verder een ontvanger, tevens officier van justitie, ambtenaar van het openbaar ministerie, hoofd van politie, chef van het postkantoor en notaris. Dan nog een klerk, tevens postbeambte, griffier, scheepsmeter, ijker, enz.

Wanneer men nu dat alles op zij zou zetten en op de kleine, dun bevolkte eilanden den gezaghebber burgemeester maakte en de landraden wethouders; wanneer men op die eilanden alle locale zaken zelf liet regelen, behoudens toezicht van den Gouverneur, zou men heel wat eenvoudiger bestuur kunnen verkrijgen. Als men van den Gouverneur van Curaçao afneemt wat mogelijk is en aan elk der eilanden zooveel mogelijk macht geeft, zou men een doeltreffender bestuur hebben voor veel minder geld. Daarom betreur ik het, dat het voorstel van den heer van Vuuren, ten vorigen jare gedaan, om een commissie in te stellen, ten einde al deze zaken afdoende te regelen, niet voldoende tot zijn recht is gekomen. Dit mag nog wel eens overwogen worden.

Wij hier missen de gegevens. Officieel zal de Minister van den gouverneur en zijn ambtenaren geen onpartijdige inlichtingen krijgen. Alleen een onpartijdige commissie kan daarin verbetering brengen.

Die centralisatie gaat zoover, dat men zelfs op de eilanden, door bureaucratische neigingen gedreven, vaak handelt in strijd met het Regeeringsreglement. Uit de Memorie van Antwoord blijkt, dat de Minister feitelijk beaamt de opmerkingen in het Voorloopig Verslag, nl. dat de houding van den gezaghebber tegenover de landraden in strijd is met de artt. 117, 124, 126 en 127 van het Regeeringsreglement voor Curaçao.

In art. 117 staat bijv. dat de gezaghebber wordt bijgestaan door twee landraden. Tweemaal per jaar worden zij bijeengeroepen; de gezaghebber spreekt een half uur met hen, geen adviezen worden gevraagd, althans niet opgevolgd. Is dit nu de bijstand, waarvan ook onze gemeentewet voor de wethouders spreekt? De begrooting waarover zij een oordeel moeten uitspreken, mogen zij vooraf niet eens lezen. Op Bonaire bijv. zeide een gezaghebber: verander er nu niets aan, want ik heb het al in het net geschreven.

Art. 124 verklaart dat zij over alle zaken die het belang van het eiland betreffen „moeten dienen van bericht en raad". In art. 126 wordt hun het schouwen van bruggen en wegen opgedragen, doch zij kunnen niet meer doen dan ieder inwoner die naar de bruggen kijkt of over de wegen wandelt. Voorstellen tot het herstellen of vernieuwen worden aan hun bevoegdheid onttrokken, doch naar het goeddunken van den gezaghebber beslist.

In art. 127 wordt den landraden opgedragen het oppertoezicht op het armwezen, maar zij krijgen nauwelijks een comptabel stuk onder de oogen. Zou het nu niet beter zijn de landraden te beschouwen als wethouders en hun één tak van dienst bijv. onderwijs, volksgezondheid, burgerlijke stand of openbare werken, toe te vertrouwen? Men zou hun aantal dan moeten vermeerderen om den arbeid doeltreffend te verdeelen. Als verder de zittingen openbaar worden gehouden en de notulen in het Koloniaal Verslag opgenomen, zou dat een prikkel zijn voor sommige gezaghebbers om met meer ijver het algemeen belang te behartigen dan nu maar al te vaak geschiedt.

Wat nu het belastingstelsel betreft, krijgen wij daarover een afzonderlijk wetsontwerp—dit zal eerst tot een warmen strijd in de Koloniale Raden aanleiding geven... en ik kan dit thans derhalve ter zijde laten.

Ik had echter liever een meer volledig antwoord gehad op de vraag door mij in het Voorloopig Verslag gesteld. Ik vroeg naar het getal aanslagen in de inkomstenbelasting en naar de verschillende klassen. Wij weten, dat de wet van 1906, welke een herziening was van de nog jeugdige wet van 1904, een progressie van ½ tot 2½ percent toelaat, met een totale opbrengst van ongeveer f 20 000 per jaar.

Hadden wij nu kunnen krijgen de verschillende klassen met het getal aanslagen en de opbrengst van de belasting, dan zouden wij vrij gemakkelijk een berekening hebben kunnen maken van de totale inkomsten van hen die meer dan f 900 hebben, op al de eilanden te zamen. Thans worden deze waardevolle gegevens echter gemist.

Ik heb in de stukken over deze belastingontwerpen ergens gelezen, dat de Gouverneur de belofte heeft afgelegd, zoo min mogelijk tot verhooging der directe belastingen over te gaan. Al kunnen wij daar ginds onze Europeesche theorieën niet toepassen, ware het toch wel goed de gegoeden wat meer te laten betalen om zoodoende de invoerrechten wat te verminderen.

Afschaffing van invoerrechten bij dergelijke eenvoudige maatschappelijke toestanden zal waarschijnlijk vooralsnog ondoenlijk zijn, doch het heffen van hooge invoerrechten vooral op de noodzakelijkste levensbehoeften, welke men in de tijden van droogte en misoogst niet anders dan van buiten af kan krijgen, is geenszins billijk noch doeltreffend.

Verder heb ik tot mijn leedwezen gezien, dat bij de nieuwe inkomstenbelasting eenvoudig Godden, die de millioenen voor het grijpen had en de geheele gemeenschap aldaar sterk benadeelde, evengoed bij onveranderde aanneming slechts 4 pct. van zijn inkomsten uit de phosphaatmijnen zal moeten betalen, als iedere particulier. Doch wanneer eenmaal zijn onwil gebroken is, en ik hoop, dat dit spoedig door aanneming van de gewijzigde Mijnwet zal geschieden, is er volstrekt geen reden om juist dien man te sparen!

Mijn conclusie is derhalve, dat wat Curaçao en de eilanden betreft, enkele zaken zich wel wat gunstiger laten aanzien, zoo wel de katoencultuur op St. Martin, als de uitnemend geslaagde strooheodenvlechterijen, waardoor vele inboorlingen een middel van bestaan vinden, en de aanleg van dammen zijn posten op de credit-zijde der Regeering.

Op de debet-zijde zouden moeten worden opgenomen de fiscale neigingen en de sterke afname der bevolking op Curaçao en St. Eustatius, welke op het hoofdeiland 3 pct. en op St. Eustatius ongeveer 15 pct. bedraagt. Dit is te betreuren, omdat het behalve door den slechten gezondheidstoestand, ook nog wordt veroorzaakt doordat de menschen, door den nood gedrongen, deze eilanden verlaten om elders hun brood te zoeken. Ik hoop daarom ten zeerste, dat er meer resultaten zullen worden verkregen in de naaste toekomst, dan tot op heden. Nederland heeft geholpen en dat met ruime hand; nu is Curaçao aan het woord, met het oog daarop—en ik ben overtuigd van de instemming van allen die het wél meenen met deze eilanden—doe ik uit den grond mijns harten een beroep op de samenwerking van allen om met inspanning van alle krachten, verbetering te brengen in de treurige toestanden, die op deze arme eilanden reeds te lang bleven bestaan.

De heer REYNE: Mijnheer de Voorzitter!" Ik wensch enkele opmerkingen te maken over de Regeeringsbemoeiingen met den Curaçaoschen landbouw. Het is beter dit te doen bij de algemeene beschouwingen, omdat ik anders bij verschillende artikelen daarop zou moeten terugkomen.

Ik maak deze opmerkingen op grond hiervan, dat ik niet alleen uit de toelichting der begrooting, maar ook uit de Koloniale Verslagen der laatste jaren wel den indruk heb moeten krijgen, dat de Curaçaosche landbouw, ondanks allen Regeeringsbijstand, toch nog volkomen noodlijdend is, terwijl tevens daardoor twijfel is gerezen of wij met de Regeeringsbemoeiing, zooals die in de laatste jaren in toepassing is gebracht, wel op den goeden weg zijn.

Wie van den landbouw op Curaçao zich hooge verwachtingen zou willen stellen, zou zeer zeker bedrogen moeten uitkomen. De bodemsgesteldheid is een zeer ongunstige factor voor de cultuur op het grootste deel van het eiland en de onregelmatige regenval is een tweede ongunstige factor.

Daarnaast moet als een belangrijke verklaring, waarom de Regeeringsbemoeiing in zake den landbouw tot dusver zoo weinig uitkomsten heeft gehad, nog aangeteekend worden, dat er helaas veel te weinig medewerking wordt verleend door de landbouwende bevolking zelf.

De Curaçaosche landbouw, zooals die in de laatste jaren wordt gedreven, vertoont eigenlijk niet anders dan een lijdensgeschiedenis. Een lijdensgeschiedenis waarin zich heel veel ontmoedigends voordoet.

Laat ik daarvan enkele voorbeelden geven. Het Gouvernement geeft—ook bij deze begrooting wordt er weer geld voor uitgetrokken—kosteloos voorlichting en plantgoed voor nieuwe aloë-aanplanting, en ter zelfder tijd deelt het Koloniaal Verslag op bl. 17 mede, dat de bestaande aanplantingen worden verwaarloosd.

Een tweede voorbeeld. Het Gouvernement verstrekt gronden voor den kleinen landbouw, en het Koloniaal Verslag deelt onomwonden mede, dat het grootste deel van de zoogenaamde kleine landbouwers eigenlijk de cultuur laat voor wat de cultuur, en den grond niet gebruikt als werkplaats, maar bijna alleen als woning.

Een derde voorbeeld. Vóór enkele jaren kwamen hier herhaaldelijk klachten in, dat de vrij rondloopende geiten de oogsten vernielden. Men heeft toen niet alleen voorgelicht, maar ook gelden beschikbaar gesteld om de terreinen te omheinen, en daardoor die plaag wat tegen te gaan, en wij moeten nu uit het Koloniaal Verslag weer aanstippen, niet alleen dat de belanghebbende bevolking die omheiningen laat vervallen, neen' meer nog, dat zij af en toe die omheiningen omhakt om er brandstof van te krijgen.

En een vierde voorbeeld, niet minder sprekend, is dit, dat het Gouvernement bijstand verstrekt in den vorm van geld en voorlichting voor irrigatie, niet alleen op eigen gronden, maar ook op particuliere terreinen. En slaat men de bijlage op het Koloniaal Verslag op, dan wordt men haast op elke bladzijde door deze klacht getroffen, dat dammen doorbreken, omdat die dammen slecht worden onderhouden, en dat putten instorten, niet alleen door het slecht onderhoud, maar ook door de baldadigheid van de gebruikers te wier behoeven die putten gemaakt zijn. Kortom, wij zijn op het oogenblik met den Curaçaoschen landbouw gekomen in een stadium, dat het Gouvernement verschaft grond, verschaft plantgoed, verschaft gereedschap, verschaft geld, dat het Gouvernement helpt op elk gebied, en dat de Curaçaoer er niets anders aan heeft toe te voegen dan zijn arbeid. En nu zijn—ik zeide het reeds—de slechte bodemgesteldheid en regenval ongunstige factoren, maar indien de landbouwer aan al die hulp maar zijn arbeid toevoegt, dan zal men althans iets kunnen tot stand brengen. En dat er zoo weinig tot stand komt, meen ik niet anders te kunnen en te mogen verklaren dan dat helaas die arbeid te veel achterwege blijft.

Ik meen hierop te meer nadruk te moeten leggen, omdat bij deze begrooting weer een verdere uitbreiding aan die gouvernementeele hulp gegeven wordt. Zij blijft in dezelfde lijn, zonder dat wij eenige aanwijzing hebben, dat er thans een andere weg wordt ingeslagen.

In art. 27 wordt uitgetrokken een post voor landbouw pro memorie, maar met de toelichting, dat het voornemen bestaat om kapitaal voor den Curaçaoschen landbouw beschikbaar te stellen, m. a. w. daar wordt beschikbaar gesteld kapitaal voor landbouwkrediet-instellingen, wat men onder veel gunstiger voorwaarden en waarborgen in ons eigen land wel afwijzen zal.

In de tweede plaats vinden wij ook in de Nota van Wijzigingen op art. 27, ingekomen na het afdeelingsonderzoek, dat er opnieuw wordt gevraagd een som van f 25 000 voor uitbreiding van domeingrond om dien grond dan opnieuw aan de bevolking uit te geven als huurgrond.

De Commissie van Rapporteurs—zoo als ik zeide is die post ingediend, nadat het afdeelingsonderzoek had plaats gevonden,—meende daarbij te moeten opmerken, dat de ervaring op landbouwgebied zeer zeker een sterke aansporing tot groote omzichtigheid gaf. Want in menig opzicht is toch zeer zeker daar de grens bereikt van wat een Regeering, zelfs met de beste voornemens, mag en kan doen tot bevordering van de een of andere bestaansbron. Gaat men verder nog, dan wordt het gevaar te groot—een gevaar dat inderdaad niet ver is, zooals ik aantoonde—dat men een geheel kunstmatige cultuur krijgt, waarbij het gouvernement de lasten draagt en een deel der bevolking de lusten hebben zal.

Waarom maak ik daartegen bezwaar? Niet, omdat ik eenigermate zou willen afdoen op het goede streven, dat men de noodlijdende kolonie wil ter hulp komen. Maar wel, omdat als men zoover gaat als thans is geschied en geen correctie tracht aan te brengen voor het ingeslopen kwaad, de door het Gouvernement verleende hulp niet meer een aanmoediging voor het bedrijf is, maar een soort ondersteuning gaat worden voor personen die in dat bedrijf werkzaam zijn. Dat zou verderfelijk zijn, omdat men daardoor niet de onmisbare eigenschap in een landbouwende bevolking aankweekt, dat zij door eigen arbeid en door eigen inspanning in de eerste plaats in haar levensonderhoud tracht te voorzien, maar veeleer die eigenschap te niet doet.

Geheel hetzelfde wat men van den grooten landbouw, den plantagebouw, zou kunnen zeggen, geldt van den kleinen landbouw, van het domein, dat als huurgrond wordt uitgegeven. „Kleine landbouw" heeft een goeden klank; als men alleen op den klank afging zou er misschien aanleiding kunnen bestaan om onze landbouw-enquête commissie een studiereis te doen maken naar Curaçao, omdat men daar in practijk ziet wat bij ons nog in het stadium van voorbereiding verkeert. Men kan echter die reis gerust achterwege laten, want voor den Curaçaoschen kleinen landbouw is die naam eigenlijk veel te euphemistisch.

Op een euvel, den achterstand in de pachtbetaling, is reeds door den heer van Kol gewezen. Maar veel erger nog komt mij voor de grenzenlooze verwaarloozing van den bodem, zooals wij die bij die huurgronden kunnen zien. Als men bijlage O van het Koloniaal Verslag van 1906 opslaat en daar in het rapport van den landbouwdeskundige leest, op welke wijze de bodem op het eiland Curaçao wordt benut onder den naam van kleinen landbouw, dan blijkt die verwaarloozing zeer groot te zijn.

Ik teeken uit dat verslag aan, dat van de omstreeks 1300 perceelen, welke in het 2de, 3de, 4de en 5de district zijn uitgegeven, er niet minder dan 369 in het geheel niet in cultuur zijn gebracht, terwijl wij een groot aantal andere haast even ernstige klachten vermeld vinden. Bijv. in het 2de district: „681 perceelen waren hetzij geheel, hetzij gedeeltelijk met sorghum beplant of droegen sporen dat die cultuur er op beoefend was geworden." Een meer teekenende voorstelling van een geheel verwaarloosd terrein kan men moeilijk geven. Dezelfde klacht vindt men over het 3de, 4de en 5de district vermeld, alleen is er een kleine variatie in de wijze van omschrijving. Omtrent het 4de district vindt men omschreven: „5 terreinen waren in meerdere of mindere mate beplant met sorghum of was de gevolgtrekking gemotiveerd, dat zij dat vroeger geweest waren." Met andere woorden: nu is het een wildernis.

Die cijfers in het overzicht van den kleinen landbouw verklaren geheel wat die ambtenaar op een andere plaats in zijn rapport neerschreef: dat er eigenlijk daarbij van eenige geregelde cultuur absoluut geen sprake is. Men kan die uitdrukking vinden op bladz. 32. van bijlage O van het Koloniaal Verslag van 1906.

Wanneer men nagaat, dat de Regeeringsambtenaar, belast met het toezicht en de voorlichting moet komen met een dergelijke gevolgtrekking, dat men wel spreekt van kleinen landbouw, maar dat er eigenlijk van geregelde cultuur geen sprake is, dan komt het mij voor, dat het onverantwoordelijk wezen zou geheel op dezelfde wijze voort te gaan. Daarna rees bij mij de vraag, wat in deze omstandigheden zou te doen zijn.

Nu staat het reeds vast, dat abandoneeren geheel is uitgesloten, vooral opdat men op dit oogenblik van de irrigatie nog niet die vruchten ziet welke men zou wenschen, maar die niet zal nalaten op den duur den bodem aanzienlijk te verbeteren. Daar staat echter tegenover, dat wanneer het Gouvernement op zoo velerlei gebied bijstand verleent, het ook een rechtmatige eisch is dat de bevolking toont medewerking daarbij te willen verleenen en dat kan men naar het mij voorkomt in de hand werken door ten aanzien van de verpachtingen enkele maatregelen te nemen. In het Voorloopig Verslag is slechts gevraagd naar omschrijving van de pachtovereenkomst, dus deze zaak is nog niet schriftelijk voorbereid, zoodat ik geen directe beslissing van den Minister mag vorderen. Maar ik moet toch er op aandringen, dat Zijn Excellentie dit alles zal onderzoeken en overwegen.

In de eerste plaats dienen de pachttermijnen te worden verkort. Volgens de Memorie van Antwoord is die gemiddeld 20 jaar. Welnu, zulk een termijn, in agrarisch opzicht zeker een voordeel, is echter alleen toelaatbaar bij verpachting aan eerste rang-landbouwers, als men volkomen zekerheid heeft dat de grond behoorlijk wordt gebruikt. Die zekerheid heeft men, zooals ik heb aangetoond, niet en op die wijze wordt een dergelijke lange termijn een blok aan het been. Wanneer men mocht meenen dat voor de veeljarige cultuur van de meeste gewassen op het eiland Curaçao de korte pachttermijn een beletsel zou zijn, dan meen ik dat daarin zeer wel kan worden voorzien, evengoed als men hier te lande een regeling voor den opstal van terreinen met boomgaarden bezet heeft weten te ontwerpen. Iets dergelijks kan men ook voor de divi-divi-aanplant en dergelijke cultures.

In de tweede plaats zou ik in het algemeen willen aandringen op wijziging van de verpachtingsvoorwaarden. Aan de huursom die betaald wordt, hecht ik nog het allerminst. Zeker, het is gewenscht dat de bevolking, wanneer zij tegen geringe vergoeding grond in huur ontvangt, die huur ook betaalt, maar bij het ongezonde van het klimaat zal men altijd blootstaan aan het gevaar, dat de bevolking daartoe niet bij machte is.

Maar ik hecht wel hieraan, dat de kleine landbouwer, die domeingrond in huur ontvangen, den grond ook behoorlijk gebruiken. Wij vinden in elke pachtovereenkomst van onze Nederlandsche landbouwers de zeer rekbare, maar toch voldoende bepaling, dat de huurder verplicht is den grond te gebruiken als een goed landbouwer.

Een dergelijk beginsel moet ook worden ingevoerd voor die huurovereenkomsten. Men moet daarin neerleggen de verplichting van een behoorlijke verzorging van den bodem, van een behoorlijk onderhoud van de irrigatiewerken en van een behoorlijk onderhoud van de omheining. Dat zijn de zaken waartoe de bevolking, wanneer zij werkelijk grond wil hebben, in haar eigen belang kan en moet medewerken. Wanneer men die bepalingen in de huurovereenkomst opneemt, dan zal men daartegenover ook strafbepalingen kunnen maken. Niet tot het opleggen van boete, maar ook om hen die beslisten onwil toonen om mede te werken, van den grond te verwijderen en dien grond te geven aan landbouwers die betere eigenschappen toonen.

In de derde plaats nog iets anders. Ik heb straks de opmerking gemaakt, dat een belangrijk deel van de huurders der huurgronden die terreinen meer gebruikt als woon- dan als werkterrein. Voor een gedeelte heeft het Gouvernement dat wel iets in de hand gewerkt. Er zijn voornamelijk in het tweede district terreinen uitgegeven zoo gering in omvang, dat men het wel voor den kleinen landbouw bestemd kan noemen, maar dat het eigenlijk niet anders is dan een plaats, waar een huis kan worden gezet met een uiterst klein lapje grond.

Terreinen, zooals men daar vindt, van 1|10 tot ¼ H.A., kunnen zich leenen voor een kleinen boomgaard—ze zouden zich bij ons kunnen leenen voor intensieven tuinbouw, maar die is daar van te geringen omvang, dan dat men daarnaar verwijzen kan: maar ze zijn voor kleinenr landbouw in elk geval te weinig uitgestrekt. Daarom meen ik, dat men in het algemeen bij de verdere toewijzing van de domeingronden die terreinen wat grooter zal moeten maken. Ik meen dit ook daarom te moeten aanvoeren, omdat misschien daarin juist een middel tot aanmoediging van de goede landbouwers zou kunnen liggen.

Wanneer men aan diegenen die hun terreinen wel bebouwen die hun irrigatiewerken wel onderhouden, die de met Gouvernementshulp daargestelde heiningen wel onderhouden, een prikkel wil geven om verder op dien weg door te gaan door uitbreiding van hun grond, dan bestaat er kans, dat men hen inderdaad op die wijze zal kunnen opvoeden tot een ras van landbouwers. En daar is het toch om te doen.

Nu nog een enkel woord over de positie van den landbouwkundige.

De heer van Kol heeft daar reeds over gesproken, en ik sluit mij volkomen aan bij hetgeen hij daaromtrent gezegd heeft. De positie van den landbouwkundige hangt op dit oogenblik in de lucht.

Zoolang hij niet heeft een vaste aanstelling, maar slechts een toelage ontvangt, hangt het eiland elk oogenblik het gevaar boven het hoofd, dat hij ergens anders heen gaat, waar hij betere voorwaarden zal vinden. De Koloniale Raad heeft dat afgewezen; ik kan mij dat, gezien de belangrijke plaats welke juist die landbouwkundige inneemt in de ontwikkelingsperiode welke de kolonie doormaakt, niet anders verklaren dan dat helaas de Koloniale Raad nog niet genoeg doordrongen is van de groote beteekenis van goede voorlichting op landbouwgebied.

Welnu, laat daarom dan van uit den Haag de aansporing gaan tot vaste aanstelling van dien ambtenaar. Men heeft nu met moeite gekregen een geschikt persoon. De functionaris heeft nu, naast algemeene landbouwkennis, verkregen niet alleen practische, maar ook plaatselijke ervaring; het zou eenvoudig onverantwoordelijk zijn, wanneer men om der wille van een, wie weet hoe kleine, geldsom zich dit voordeel zou laten ontgaan. Ik moet dus evenals de geachte vorige spreker er bij den Minister met klem op aandringen, dat hij den landbouwkundige een vaste aanstelling geeft.

Dan ten laatste nog dit. In het Voorloopig Verslag is ook de opmerking gemaakt, dat het wenschelijk zou wezen om dien landbouwkundige een studiereis te laten maken naar andere landstreken, opdat hij van daar misschien cultuurgewassen zou kunnen invoeren op het eiland Curaçao.

De Minister heeft dat in zijn Memorie van Antwoord afgewezen, wegens de kosten.

Ik waag nog een zwakke poging om, al zal men op het oogenblik niet tot een beslissing kunnen komen, deze zaak bij den Minister nog eens in zijn ernstige overweging aan te bevelen.

Mijnheer de Voorzitter! Een van de groote bezwaren van de Curaçaosche cultures en een van de oorzaken van den noodlijdenden toestand van de eigenaren ook van vrij groote plantages, is wel dit dat wat er groeit, hoofdzakelijk tot de veeljarige gewassen behoort. Het is voornamelijk divi-divi, aloë, sisal, kortom allerlei gewassen, waarbij zeer lange periode verloopt tusschen den planttijd en den oogsttijd. Er gaan jaren over heen, alvorens er opbrengst valt te wachten.

Daaruit is te verklaren, dat er een groot bedrijfskapitaal noodig is voor de eigenaars-planters op Curaçao, en na de vele tegenslagen missen zij dit.

Wanneer men nu door een studiereis van een bevoegd persoon, van den landbouwkundige van het eiland, naar landstreken waar eenige overeenstemming bestaat in den bodem en in het klimaat, bijvoorbeeld naar Yucatan, de Mexicaansche hoogvlakte en sommige gedeelten van Texas, er in kon slagen, van daar uit in te voeren één- of kortjarige cultures, waarbij niet zoo lange tijd verloopt tusschen het planten en het oogsten, zou men op die wijze zeer aan de belangen van de landbouwende bevolking te gemoet komen. Dat te onderzoeken kan van groote beteekenis zijn. Ik zeide zooeven: reeds in de Memorie van Antwoord is door den Minister dat denkbeeld afgewezen op grond van de kosten. Ik hoop, dat Zijn Excellentie het echter nogmaals zal willen overwegen, omdat althans deze kans bestaat, dat, al zou men er in slagen ook maar een enkel geschikt product van Midden- of Noord-Amerika naar Curaçao over te brengen, dat voor die kolonie zeer zeker, zij het niet onmiddellijk, dan toch over eenigen tijd, zeer rijke vruchten dragen zou."

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Mr. Th. I. A. Nuyens.

Z. D. H. Mgr. VAN BAARS mocht Dinsdagmorgen uit Rome de heuglijke tijding ontvangen, dat het Z. H. PAUS PIUS X behaagd had den Edelgrootachtbaren Heer Mr. TH. I. A. NUYENS, Onder-Voorzitter van den Raad van Bestuur en Procureur-Generaal in de Kolonie Curaçao, te benoemen tot COMMANDEUR in de Orde van den H. Gregorius, de Groote.

Deze zeldzame, hooge onderscheiding werd den Heer NUYENS gisteravond door den Apostolischen Vicaris van Curaçao, namens Z. H. den Paus, uitgereikt in tegenwoordigheid der hoogere Geestelijkheid en van eenigen der Katholieke vrienden van den Heer Procureur.

Mgr. VAN BAARS verklaarde deze onderscheiding bij den H. Stoel te hebben aangevraagd uit dankbaarheid en uit piëteit.

Uit dankbaarheid jegens den Procureur-Generaal voor diens oprecht Katholiek leven, en voor zijn gewichtige diensten aan het Vicariaat van Curaçao bewezen. Strikt rechtvaardig, streng vasthoudend aan de wet, zonder aanzien des persoons steeds recht door zee gaand, moest de Heer NUYENS in de hooge positie, welke ZEGA. hier in de Kolonie bekleedde, herhaaldelijk ook de katholieke beginselen en rechten verdedigen; hij heeft die steeds hoog gehouden. Daarvoor was het Vicariaat hem dank verschuldigd en het was Monseigneur een groote voldoening die gewichtige diensten ook erkend te zien door Z. H. den Paus. Ten zeerste verheugde zich de Apostolisch Vicaris, dat Zijne Heiligheid zijn verzoek had ingewilligd en den Heer NUYENS het Commandeurskruis schonk van den H. Gregorius, omdat Monseigneur daardoor in staat werd gesteld ook een akt te verrichten van innige piëteit jegens wijlen Dr. NUYENS, den gezaligden Vader van den Procureur.

Het was Monseigneur bekend, dat wijlen Dr. NUYENS op zijn sterfbed dit Commandeurskruis had nagelaten aan zijn zoon, den Procureur, hem aansporend zich door zijn Katholiek leven deze onderscheiding eens waardig te maken. Welk een zoete voldoening moet het nu zijn voor dien zoon, door Z. H. den Paus te hooren verklaren, dat, hij dit eere-kruis werkelijk ook verdiend heeft, en den innigsten wensch van zijn stervenden Vader heeft vervuld. Nu het Katholieke Nederland den grooten Emancipator huldigt en den eenvoudigen Geneesheer van Westwoud, den veelbegaafden Schrijver der Geschiedenis van het Katholieke Nederland, een onvergankelijk monument heeft gesticht, uit dankbaarheid, acht het Vicariaat van Curaçao zich gelukkig, uit dankbaarheid ook den waardigen Zoon van zulk een grooten Vader plechtig te mogen huldigen en eere te bewijzen.

Diep getroffen bedankte de Procureur voor dit buitengewoon bewijs van dankbaarheid en piëteit, maar meende, dat zijn diensten te breed waren uitgemeten. Hij had niets gedaan, dan wat plicht was en recht en werd daarvoor al te schitterend beloond. Toch was het een ware voldoening voor zijn hart den wensch van zijn overleden Vader vervuld te zien.

Wij zijn overtuigd, dat de talrijke Vrienden van den Heer NUYENS, om zijn uitstekende hoedanigheden zoo algemeen in de Kolonie geëerd en geacht, zich hartelijk zullen verheugen over deze buitengewone onderscheiding hem te beurt gevallen.

Aan den Heer Procureur-Generaal, Commandeur in de Orde van den H. Gregorius, de Groote, onze oprechte gelukwenschen.

Zilveren Jubilé.

Woensdag ll. vierde de Congregatie van O. L. V., Koningin van den Allerheiligsten Rozenkrans, opgericht in de parochie van Santa Maria haar vijf en twintigjarig bestaan. De oprichter dezer Congregatie is de Zeereerw. Pastoor JAC. VAN BAARS, tegenwoordig Rector van het St. Elizabeths-gasthuis. De Pastoor der Parochie, Pater H. OKHUYZEN, had de vriendelijke attentie den Stichter der Congregatie uit te noodigen de feestvergadering voor te zitten en te leiden.

De Congreganisten waren door een driedaagschen oefening voorbereid tot dit feest door den Weleerw. Pater FR. HENDRIKS.

Op schitterende wijze werd dit zilveren feest gevierd, niet slechts in de Kerk, die prachtig was versierd, maar ook in meer huiselijken kring. De school was in een feestzaal herschapen, waar de Congreganisten zich vereenigden om plechtig en prettig feest te vieren.

Bijzondere vermelding verdient, dat door de buitengewoon goede zorgen van Pater DOM. WIJNTJES, Procurator van de Missie, Pastoor VAN BAARS in staat was gesteld den Congreganisten een zilveren medaille, en een zeldzaam plaatwerk, O. L. Vrouw van Pompei voorstellende, aan te bieden. Pastoor OKHUYZEN heeft alle eer van zijn feest, het is op buitengewone wijze geslaagd.

Onze Financien.

De negen eerste maanden van het jaar waren ook gunstig voor de eilanden.

Aan belastingen werd

	ontvangen	geraamd
Aruba	f 37.146.08	f 20,025.
Bonaire	22,713.82½	22,087.55
St. Martin	11,486.35	10,012.55
St Eust.	3,456.22½	3,131,20
Saba	3,540.62	3,528.70

Aan Inkomsten van onderscheiden aard:

	ontvangen	geraamd
Aruba	f 43.639,21½	f 7,470
Bonaire	5,668.10	1,830
St. Martin	1,136.58	1,458.75
St. Eust.	1,702.31½	813.75
Saba	1,040.08½	832.50

Uitnoodiging.

Wij ontvingen een beleefde uitnoodiging tot bijwoning eener lezing, gehouden door Dr. LUIS GÁMBARA, gedelegeerde van de „Positieve school van strafrecht van Rome" op Dinsdag ll.

Wij waren verhinderd aan deze invitatie gevolg te geven, maar, naar wij vernemen, werd de lezing, welke handelde over de opvoeding van verwaarloosde kinderen, goed bezocht en luide toegejuicht.

Tot onze spijt zijn wij eveneens verhinderd gevolg te geven aan de uitnoodiging van den Heer E MADURO ter bijwoning van een plechtige H. Mis, welke Maandagmorgen half vijf zal worden opgedragen in de Rozenkranskerk van Pietermaai uit dankbaarheid voor het herstel van General CIPRIANO CASTRO, President der Vereenigde Staten van Venezuela.

Nieuwe Industrie.

Te laat om nog opgenomen te worden in ons voorgaand nummer ontvingen wij het vriendelijk verzoek meerdere bekendheid te willen geven aan de dezer dagen opgerichte vermicelli- en macaroni-fabriek van den Heer JORGE SALAS.

Zeer gaarne vestigen ook wij de aandacht onzer lezers op deze nieuwe Curaçaosche industrie.

Door kenners wordt verzekerd, dat de hier vervaardigde vermecelli en macaroni, wat qualiteit betreft, veilig concurreeren kan met die, welke van het buitenland wordt ingevoerd.

Als deze nieuwe industrie nu maar gesteund wordt, zal ook zij weer medewerken om de economische toestanden van ons eiland te verbeteren.

Wij wenschen den Heer JORGE SALAS veel succes!

Hoogst leerzame wenk.

Van bevriende zijde ontvingen wij, in dank, de volgende zeer belangrijke mededeeling, voorkomend in *Hopkin's handy notes and queries*, pag. 107.

„HOE MOET MEN HOUTEN POSTEN BEHANDELEN?"

„Een boer uit het Westen zegt, dat hij eenige jaren geleden ontdekte, hoe *hout* langer goed kan blijven in den grond dan ijzer. Tijd noch weer, zoo verklaart hij, werken er dan nog op in. Houten palen kunnen voor minder dan twee centen zoo gemaakt worden. Aldus is het recept: Neem gekookte lijnolie en roer die in fijngewreven houtskool, tot dat zij dik wordt als verf. Giet nu een laagje over den houten paal, en, voegt hij er bij, niemand zal het beleven, dien paal te zien rotten."

✠ Oscar II.

Donderdag werd de vlag op het Gouvernementshuis, het fort en de consulaten halfstok geheschen, wegens het overlijden van Z. M. OSCAR II, Koning van Zweden.

Zegelbelasting.

De volgende week hopen wij gelegenheid en plaatsruimte te hebben om het uitgebreid Voorloopig Verslag van de Afdeelingen over deze nieuwe belasting mede te deelen en nader te bespreken.

NEDERLAND.

Het Ministerie.

Hoe weinig malsch het Ministerie in Holland tegenwoordig door zijn eigen partijgenooten wordt beoordeeld, blijke uit de navolgende satire op het Kabinet De Meester, voorkomend in het groote Dagblad „De Telegraaf:"

„Waaraan dit ministerie ten slotte sterven zal, zeker niet aan overmaat van politiek fatsoen. Als een kat op een drijvende ton, springen de heeren van links naar rechts, krijgen van tijd tot tijd een stortband over hun rillende huid, maar blijven waar ze zijn: op hun zetels. Het is hartverheffend. Toen minister Staal gewipt was, liet men hem doodleuk glippen, tegelijk met een hoofdbestanddeel van het regeeringsprogram. Er bleef blijkbaar voor de heeren nog genoeg over om zich krampachtig aan vast te houden. Toen bij de verkiezingen voor de Provinciale Staten duidelijk bleek, dat er van vertrouwen in dit linksche Kabinet bij de meerderheid der kiezers geen sprake is, deden de heeren alsof er niets gebeurd was. Ze bleven regeeren. Hoeveel moeite het gekost heeft, voordat de beginselvaste minister van Marine verdween, is bekend.

Van den hartewensch der heeren, een spoediger afwerking van de stelling van Amsterdam, komt niets. U moet niet denken, dat ze één oogenblik de kopjes hebben laten hangen. Als het niet in 5 jaren kan, dan zal het wel in 10 jaar lukken. Ook dat werd goedig geslikt.

Nu weer het blijvend gedeelte. Staal was wel weg, maar wat het blijvend gedeelte betrof, de heeren wenschten geen stap terug te treden. Men was verbaasd over zooveel beginselvastheid. Benoemd werd een minister van Oorlog, van wiens vooruitstrevenheid velen weinig dunk hadden. Men scheen zich bedrogen te hebben. Zijn wetsontwerp tot vermindering van het blijvend gedeelte kwam. Een gevaarlijke klip voor het ministerie, heette het in de rechtsche bladen. Het voorloopig verslag was verre van bemoedigend. Kippenvel bij de ministers. Als we nu toch eens gewipt werden, na zooveel opofferingen onzerzijds en bijna in het gezicht van de volle vier jaar! Het ware te erg. Alsof er nooit dure eeden gezworen waren, wordt het blijvend gedeelte weer tot het bestaanden maximum in dienst gehouden, niettegenstaande honderden er eigenlijk door gedupeerd worden, en met een vriendelijk lachje wordt het wetsontwerp, dat toch niet voor 1 December kan behandeld worden, ingetrokken.

Het vaarwater is weer vrij! Full speed naar de f 4000 pensioen!"

Advertentien.

Royal Consulate of Sweden.

Notice is hereby given that I this day took charge of the Swedish Consulate, which during my absence has been entrusted to Mr. HENRY A. LEYBA who performed the duties of the office at my entire satisfaction.

Curaçao December 11th 1907.

LEON V. LEYBA
Consul.

OPROEPING.

Al degenen die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan Wijlen den Heer ELIAS ARAUJO worden hierbij beleefd verzocht om binnen eene maand na datum hunne rekeningen in te dienen of het verschuldigde te voldoen ten kantore van den Heer A. B. W. LIEDER. Heerenstraat Willemstad.

Curaçao den 15 November 1907.
Namens de erfgenamen
J. J. PIETERSZ
JACOB T. DE POOL

A los que sufren de Reumatismo.
¿ Desea Ud. una curacion completa ?
El Remedio anti reumático del Doctor Wieland le curará á Ud.

El gran solvente urico–acido. Sin desengaño. No le perjudicara el estómaga. Preparacion verdaderamente cientifica. En todas partes recomendada por los médicos como especifico contra *Reumatismo, musculas, inflamacion aguda y cronica, Esciatica, Lumbago, y toda clase de Neuralgia.*

Importado por DE LANNOY Y Ca.
Precio 85 ct Colonial Trading Comp.
97 Pearlstr. New-York

Als U ziet dat aan beide zijden van Uw hoofd het haar ijler wordt, dan is het een bewijs, dat de haarhuid kracht noodig heeft.

BARRY'S TRI-COPHER-US

voedt en versterkt de haarhuiden, die geen kracht hebben. Hij maakt het de haarhuid mogelijk de wortels van het haar te voeden en dit sterk te doen groeien. Er zal geene leege ruimte blijven om de ooren en het voorhoofd, als U Barry's Tricopherus gebruikt. Sinds 1801 werd hij bereid en millioenen menschen gebruiken hem.

PALMER'S SKIN SUCCESS Ointment

promptly cures
ERYSIPELAS
SCROFULA
ECZEMA
ACNE
RINGWORM
SALT RHEUM

Has successfully cured skin diseases for over 50 years. A cure is guaranteed or your money refunded.

25c. and 75c. Size Boxes at Druggists.

Fuera con las Drogsas nauseabunda.

TOME UD. „ENTONA"

Supositorio de Gluten blanco.

Curación segura de las *Almorranas* y el *Estriñimiento* ó *Semi-parálisis* de los *intestinos inferiores*, por *absorción*.

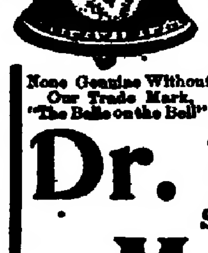
Resultados prodigiosos! — Fácil de usar! Comunica elasticidad á las partes inactivas.

„Entona" es recomendada por los Médicos.

Una prueba convencerá á los más escépticos.

N°. 1 para los Adultos; N°. 2 para Niños.

Se veude en todas las Droguerías.
Colonial Trading Co. 85 Pearl. N. Y.
DE LANNOY & Co. Importadores.

None Genuine Without Our Trade Mark, "The Belle on the Bell"

Preserve Your Teeth!

This Elixir represents years of study and research by

Dr. VICTOR C. BELL,

A.B., D.D.S., the Authority on Teeth, Lecturer on Hygiene of the Mouth; Author of the works on "The Care of the Teeth," used by the various Boards of Education as text books in schools and colleges throughout the country.

Dr. Bell's Scientific Mouth Elixir

is a Highly Fragrant Antiseptic Mouth Wash for Healing, Soothing and Hardening Inflamed Tissues of the Mouth, Purifying the Breath and Destroying the Germs which Cause the Teeth to Decay. Will Positively Tighten Loose Teeth.

25c —Two Sizes— 50c

Dr. Bell's Tooth Powder

will cleanse, beautify, strengthen and preserve the teeth in a healthy and sanitary condition. Price, 25c.

Sold everywhere.
American Dentifrice Co., New York

Reuter's Zeep is absoluut higiënisch, en bevat zes van de best door de medische faculteit bekende ingrediënten, die de huid begunstigen, en bovendien de heerlijkste en aantrekkelijkste parfums van uitgezochte bloemen.

Iedereen kent de genietingen die

REUTER'S ZEEP

verschaft. Haar verfrisschende en heelende invloed heeft millioenen menschen gebaat. Waarom zult U dan geen gebruik maken van dit weldoende middel?

Eczema, zwarte puntjes, uitslag, droge en schilferachtige huid worden snel door de wonderlijke hoedanigheden van deze zeep genezen.

Figarets

THE TASTE WILL PLEASE YOU
THE EFFECT WILL EASE YOU

CURE CONSTIPATION.

El Tonico Laxativo

Es Agradable al Paladar como el Azúcar Cande. Nunca hace contraer costumbre.

Ojo! Diferencia entre un Laxativo y un Catártico.

Un catártico causa una acción artificial mecánica, innatural de los intestinos. Un Laxativo simplemente asiste á la Naturaleza benigna y suavemente á hacer lo que debe. Si, Ud, pide un Laxativo no desea un catártico con su larga lista de inconvenientes inseparables. Cuando Ud, pide FIGARETS procure que los consiga con seguridad, y no admita ningún catártico ni ningún otro Laxativo, por que FIGARETS son la única preparación que contiene el jugo de frutas tropicales, que es mucho mejor que las drogas para la evacuación de los intestinos.

FIGARETS CURAN EL ESTRENIMIENTO.

Excelente para los niños. Precio 10c. y 25c. oro am.
Se vende en todas las Farmacias, ó
COLONIAL TRADING CO., - - 97 Pearl Street, New York.

Sulpho-Napthol

LIQUID CLEANLINESS. TRADE MARK

Desinfectante Ideal del Hogar.

El unico practico Desinfectante y Deodorante, que posee Propiedades Limpiadores Perfectas, y SULPHO-NAPTHOL.

La estación del Verano requiere cuidado especial en los retretes, en las alcantarillas, sumideros, etc., porque el calór aumenta y apresura el desarollo de los gérmenes microbianos, amenazando la salud de los moradores de la casa; Sulpho-Napthol previene las enfermedades y también impide su propagación. Destruye toda forma de germen, todo impuro y mal olor, y no tiene rival para lavar ropa sucia, vasijas, utensillos y todos los aparatos usados en los cuartos de enfermos.

EXCELENTE SULPHO-NAPTHOL EXCELENTE
PRECIO: .10 c., .25 c. y .50 c. oro americano
De venta en todas Boticas, Especerios á Importadores.
DE LANNOY & Ca., IMPORTADORES.

POLVO ORIENTAL PARA EL TOCADOR
Del Dr. T. Felix Gouraud

Este es un Polvo exquisitamente perfumado. Es Antiseptico y nada lo aventaja en el alivio de Irritaciones de la Piel por el calor, Sarpullido, Quemadas de Sol y demas affecciones cutaneas. No tiene rival para los niños y para el tocador. Las Señoras hallaran en el una excelente preparacion diario de tocador. Pruebase, superior á muchos otros. De venta en todas las Farmacias y Tiendas de objectos de gusto. 25 Centavos oro Am.

COLONIAL TRADING CO., AGENTS
97 PEARL ST., N. Y.

PHOTOGRAPHISCHE INRICHTING.
Soublette et Fils,

HOFPHOTOGRAFEN
VAN

H. M. de Koningin der Nederlanden

BEKROOND
te Amsterdam 1883,
„ Antwerpen 1885,
„ Chicago 1893, en
„ Curaçao, Eerste Prijs Eere medaille, 1904.

Curaçao, Waterkant Otrabanda.

EL TONICO DE LOS TONICOS
"Kola-Cardinette"
(Marca de Fábrica)

PARA EL
CUERPO y CEREBRO.
FUERZA y VITALIDAD.
Inmejorable Restaurador para el Sistema.
Recomendado por los médicos.
DE LANNOY & Ca., Importadores.

LONGMAN & MARTINEZ
NEW YORK, U. S.
De Venta Por Las ...
Almacen

Scrofula Bad Blood

undergo remarkable changes when

DR. CLARK JOHNSON'S INDIAN BLOOD SYRUP

is taken according to directions. A permanent cure—not a mere disappearance of outward signs. It attacks the impurities in the blood and soon the result is seen in the clear complexion, bright eyes, renewed energy and completely restored health. Not a new discovery—just a good old fashioned medicine, of which 30 MILLION BOTTLES HAVE BEEN SOLD.

50 CENTS A BOTTLE

Drukker:
ALFREDO F SINTIAGO